

IMPLEMENTERINGSSTØTTEPAPIR

– udarbejdet af a-kassemedarbejdere til a-kassemedarbejdere

Redigeret juli 2019

Definition af selvstændig virksomhed pr. 1. oktober 2018

Kildemateriale:

Bekendtgørelse nr. 1182 af 26. september 2018 om selvstændig virksomhed i dagpengesystemet § 2 - § 9.

STAR's vejledende udtalelse om formueforvaltning af 3. april 2019.

I. Baggrund

Inden man afgør om et medlem skal ophøre med en aktivitet – og i øvrigt kan forholde sig til hvordan et medlems aktiviteter skal fradrages – skal man finde ud af, om medlemmet har aktiviteter, der kan karakteriseres og defineres som selvstændig virksomhed, og om reglerne om selvstændig virksomhed derfor finder anvendelse.

Selvstændig virksomhed er defineret i § 57 a i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og i § 2 i bekendtgørelse om selvstændig virksomhed i dagpengesystemet.

II. Definition af aktiviteter

Selvstændig virksomhed (§ 2)

For at der er tale om selvstændig virksomhed skal der være et erhvervmæssigt formål med en aktivitet. Ved erhvervmæssigt formål forstås, at der skal være hensigt om økonomisk udbytte.

SKATs definition af ikke-erhvervmæssig virksomhed er, at der ikke er udsigt til at virksomheden vil generere et overskud indenfor en overskuelig periode. Der kan gå op til tre år med underskud, før SKAT ændrer aktiviteten fra erhvervmæssig virksomhed til ikke-erhvervmæssig virksomhed.

Herudover skal der være personligt arbejde med aktiviteten.

Det er desuden en betingelse:

- 1) at aktiviteten er registreret med et CVR-nr. eller SE-nr. eller har en lovbestemt pligt til at være registreret i CVR-registeret (medmindre aktiviteten alene er beskattet som almindelig lønindkomst, dog ikke hvis der er tale om A-indkomst fra et selskab hvor medlemmet har afgørende indflydelse (nr. 3),
- 2) at overskud eller underskud fra aktiviteten beskattes som selvstændig erhvervsvirksomhed,

- 3) at aktiviteten medfører, at medlemmet modtager løn, udbetalt som A-indkomst fra et selskab, hvori medlemmet har afgørende indflydelse, (NB: afventer afklaring fra STAR, hvis medlemmet ikke har A-indkomst, men ejer min 50% af et selskab)
- 4) at aktiviteten er udført af en medarbejdende ægtefælle uden lønaftale efter kildeskatteloven, **eller**
- 5) at aktiviteten medfører, at medlemmet modtager B-indkomst, der indgår i en virksomhed.

Det er tilstrækkeligt, at én af ovennævnte betingelser er opfyldt.

Ad nr. 3) Der er tale om afgørende indflydelse, hvis et medlem eller dennes ægtefælle alene eller sammen med nærmeste familie er indehaver af mindst 50% af selskabskapitalen eller selskabskapitalens stemmевærdi eller har en bestemmende andel af selskabets kapital eller af stemmerne i selskabets kapital. Nærmeste familie er medlemmets eller ægtefællens børn, børnebørn, forældre, bedsteforældre og søskende.

III. Der er mange måder hvorpå man kan drive en selvstændig virksomhed

Nogle gange kan et medlem have en aktivitet, som medlemmet betragter som lønarbejde, men som kan betragtes anderledes af SKAT og a-kasserne.

Det er i udgangspunktet SKATs definitioner, der er afgørende for a-kassernes vurdering af en aktivitet.

Det er de enkelte aktiviteter, som får fastlagt en definition. Medlemmet kan i vid udstrækning selv vælge, hvordan aktiviteter skal betragtes. Det afgørende er oftest, hvordan medlemmet vælger at selvangive og dermed beskatte aktiviteten.

Deraf følger også, at definitionen som udgangspunkt gælder hele indkomståret. Derimod har valget for ét indkomstår ikke betydning for valget for et andet indkomstår. For afsluttede indkomstår fremgår det entydigt, om et medlem har valgt at selvangive over/underskud af selvstændig virksomhed.

Er der overskud/underskud af selvstændig virksomhed var definitionen selvstændig virksomhed for det pågældende indkomstår.

For ikke-afsluttede indkomstår er det afgørende, hvordan medlemmet har til hensigt at selvangive aktiviteten. Dette kan medlemmet erklære på tro og love – fx på ledighedserklæringen eller efter vejledning fra a-kassen.

Hvis et medlem erklærer ikke at ville selvangive en aktivitet som selvstændig virksomhed, er det ikke selvstændig virksomhed, men evt. i stedet en fritidsbeskæftigelse, fritidsaktivitet, formueforvaltning eller endog lønarbejde.

IV. Kategorier af selvstændig virksomhed

Selvstændig virksomhed kan inddeles i fire kategorier.

- Formueforvaltning
- Fritidsbeskæftigelse
- Hovedbeskæftigelse
- Bibeskæftigelse

Se nærmere nedenfor.

Formueforvaltning (§ 3 i bek. om selvstændig virksomhed i dagpengesystemet)

Der er mulighed for at udføre erhvervmæssige aktiviteter som formueforvaltning, når et medlem

- 1) har lejeindtægter fra udlejning af fast ejendom, hvis medlemmet ikke har haft personligt arbejde med udlejningen,
- 2) passivt ejer en virksomhed, og medlemmet dermed ikke har personligt arbejde i virksomheden,
- 3) ejer en bortforpagtet virksomhed,
- 4) forvalter egen formue, herunder køber og sælger aktier, anparter, obligationer eller lignende værdipapirer, eller
- 5) i øvrigt ikke eller i meget begrænset omfang har personligt arbejde forbundet med en erhvervmæssig aktivitet.

I reglerne, § 3, stk. 2, er der åbnet op for, at et medlems aktiviteter kan betragtes som formueforvaltning, hvis medlemmet har personligt arbejde med aktiviteten i "meget begrænset omfang". Begrænsningen defineres som højst 5 timer pr. måned. Dette gælder uanset virksomhedens formålsbestemmelse. Det er alt arbejde med virksomheden, der skal medregnes til de 5 timer, herunder administrative opgaver.

Det er a-kassen, der blandt ud fra medlemmets oplysninger om aktiviteten og andre tilgængelige oplysninger, fx momsoplysninger, skal vurdere, om aktiviteten kan være omfattet af 5 timers reglen. Det skal således vurderes, om medlemmets oplysninger om omfanget af det personlige arbejde fremstår sandsynligt. Se endvidere STAR's vejledende udtalelse af 3. april 2019

Det er i vejledningen præciseret, at arbejder man mere end 5 timer om måneden, er der ikke tale om formueforvaltning, men enten om selvstændig virksomhed (§ 2) eller om fritidsbeskæftigelse (§ 4). Det er ingen hindring, at virksomheden er CVR-registreret.

Et medlem kan godt være CVR-registreret, men samtidig være omfattet af reglerne om formueforvaltning.

De timer, som medlemmet har brugt på formueforvaltning, medfører ikke fradrag i dagpengene.

Fritidsbeskæftigelse (§§ 4-6 i bek. om selvstændig virksomhed i dagpengesystemet)

Når en erhvervmæssig aktivitet hverken kan defineres som selvstændig virksomhed, formueforvaltning eller lønmodtageraktivitet, vil den blive betragtet som en fritidsbeskæftigelse.

Fritidsbeskæftigelse kan ikke give rettigheder efter loven, men de timer, som medlemmet har brugt på fritidsbeskæftigelsen, medfører fradrag i dagpengene. Ved fritidsbeskæftigelse er medlemmet ikke omfattet af 30-ugers-begrænsningen.

Dele- og platforms-økonomiske aktiviteter vil ofte falde ind under betegnelsen "fritidsaktivitet", dvs. en aktivitet uden et erhvervmæssigt formål. Aktiviteterne er ikke noget i dagpengemæssig henseende. Men dele- og platformsøkonomiske aktiviteter vil også kunne falde ind under reglerne om fritidsbeskæftigelse, reglerne for atypisk beskæftigede lønmodtagere eller reglerne for selvstændige (§ 2). Grænsen er uklar ift. sidstnævnte aktiviteter.

Eksempel 1:

Et medlem bruger tid som "gamer", hvor hun spiller computerspil online, og folk kan følge hendes spil. Det er muligt at donere penge til hende, hvilket en del vælger at gøre. Medlemmet spiller, uanset om hun får penge eller ej. Computer og spil er ikke indkøbt med erhvervmæssigt formål for øje. Donationerne kan ikke betragtes som betaling for en bestemt ydelse, og må derfor anses som gaver. Der er derfor ikke tale om selvstændig virksomhed.

Eksempel 2:

Medlemmet skal til fx Aarhus i egen bil og har mulighed for at tage nogle passagerer med. Medlemmet har kontrakt med/er tilknyttet en online platform, som står for formidling af kontakt, og medlemmet får betaling af passagerne. Dette anses ikke for drift af selvstændig virksomhed, men alene deling af udgifter i forbindelse med samkørsel.

Der er i bekendtgørelsens § 5 lavet en liste over aktiviteter, som opfylder betingelserne for definition af selvstændig virksomhed, men som desuagtet kan anses som fritidsbeskæftigelse, fx deltidslandbrug, egen vedvarende energikilde, drift af en udlejningsejendom, højst 20 bistader mv.

Det vil forekomme, at en aktivitet både opfylder betingelserne for at blive anset som en selvstændig virksomhed efter § 2 og som en fritidsbeskæftigelse efter § 5. I den situation skal medlemmet ved ledigmeldelsen vælge, hvad aktiviteten skal anses for at være.

Valget er bindende, både bagudrettet og fremadrettet – og som udgangspunkt gældende i hele dagpengeperioden. Aktiviteten kan dog skifte definition på et senere tidspunkt, hvis medlemmet vælger at ændre aktiviteten på baggrund af faktiske ændringer heri.

Hoved- eller bibeskæftigelse (§§ 10 og 11)

Udgangspunktet er, at en selvstændig virksomhed, som ikke falder ind under definitionerne formueforvaltning eller fritidsbeskæftigelse, skal betragtes som en selvstændig hovedbeskæftigelse – uanset hvor mange timer medlemmet arbejder i virksomheden. Medlemmet skal ophøre med en hovedbeskæftigelse for at få udbetalt dagpenge.

Sondringen mellem hoved- og bibeskæftigelse samt konsekvenserne heraf fremgår af implementeringsstøttepapiret "Hoved- eller bibeskæftigelse".

V. Skift af definition af aktiviteter (§§ 7-9)

Aktiviteter kan ændre karakter over tid. En hovedbeskæftigelse kan fx ændre karakter til formueforvaltning eller til en fritidsbeskæftigelse – og aktiviteten kan hermed skifte definition. En fritidsbeskæftigelse kan dog ikke skifte definition til en hovedbeskæftigelse, da en ændring af karakteren af en aktivitet inde i en dagpengeperiode altid vil blive betragtet som opstart af selvstændig virksomhed – og dermed som en bibeskæftigelse.

Se nedenfor om bibeskæftigelse.

Eksempel 3: Et medlem har 18 bistader. Der er tale om en fritidsbeskæftigelse, da medlemmet har et CVR-nr. eller selvangiver overskud fra selvstændig virksomhed. Da medlemmet udvider med 5 bistader, ændres karakteren af medlemmets aktivitet sig til selvstændig virksomhed. Men da det sker i dagpengeperioden, er der tale om opstart af en selvstændig virksomhed – og dermed om bibeskæftigelse samtidig med dagpengeret i 30 uger. Medlemmet bliver omfattet af reglerne om supplerende dagpenge fra den måned, hvori medlemmet udvider med de 5 ekstra bistader, men er selvstændig ved årets udgang og hele indtægten selvangivet som overskud af selvstændig virksomhed vil herefter kunne indgå i optjeningen af en ny dagpengeret.

Som hovedregel vil det være medlemmet, der oplyser, at en aktivitet har ændret karakter – og på den baggrund ser a-kassen på, om der skal ske et skift af definition.

Men også SKAT vil kunne ændre en aktivitets definition. Ændrer SKAT definitionen med tilbagevirkende kraft, har det i dagpengesystemet virkning fra det tidspunkt, hvor SKAT foretager ændringen.

Skift af definition kan have konsekvenser både ift. medlemmets optjeningsperiode og ift. til den dagpengeperiode, som medlemmet er i.

En aktivitet kan kun være omfattet af én definition i et indkomstår/forskudt indkomstår – men er så til gengæld omfattet af denne definition i hele indkomståret. Aktiviteten vurderes for hvert afsluttet indkomstår for sig. A-kassen skal derfor – når et medlem melder sig ledigt – undersøge medlemmets aktiviteter for hvert indkomstår i optjeningsperioden på baggrund af aktivitetens karakter ved udgangen af indkomståret.

I § 8 nævnes afsluttede indkomstår. Det er i vejledningen præciseret, at der er tale om kalenderår.

Har en selvstændig et andet indkomstår end kalenderåret, forstås indkomståret som det år, som den skattemæssige opgørelse af indkomst og fradrag vedrører, det vil sige regnskabsåret. Det kan fx være fra den 1. august til den 31. juli. NB: Det er udelukkende selskaber, der kan have forskudte regnskabsår. Derfor vil enkeltmandsvirksomheders indkomstår altid være lig kalenderår. Overskud hentet fra årsopgørelsen skal derfor altid fordeles på kalendermånederne i det år, årsopgørelsen vedrører.

Skifter en aktivitet definition i en dagpengeperiode har den nye definition virkning umiddelbart fra det tidspunkt, hvor skiftet sker.